WYCIECZKA: Berezów – Kamień Michniowski – Suchedniów

SUCHEDNIÓW Naturalnie

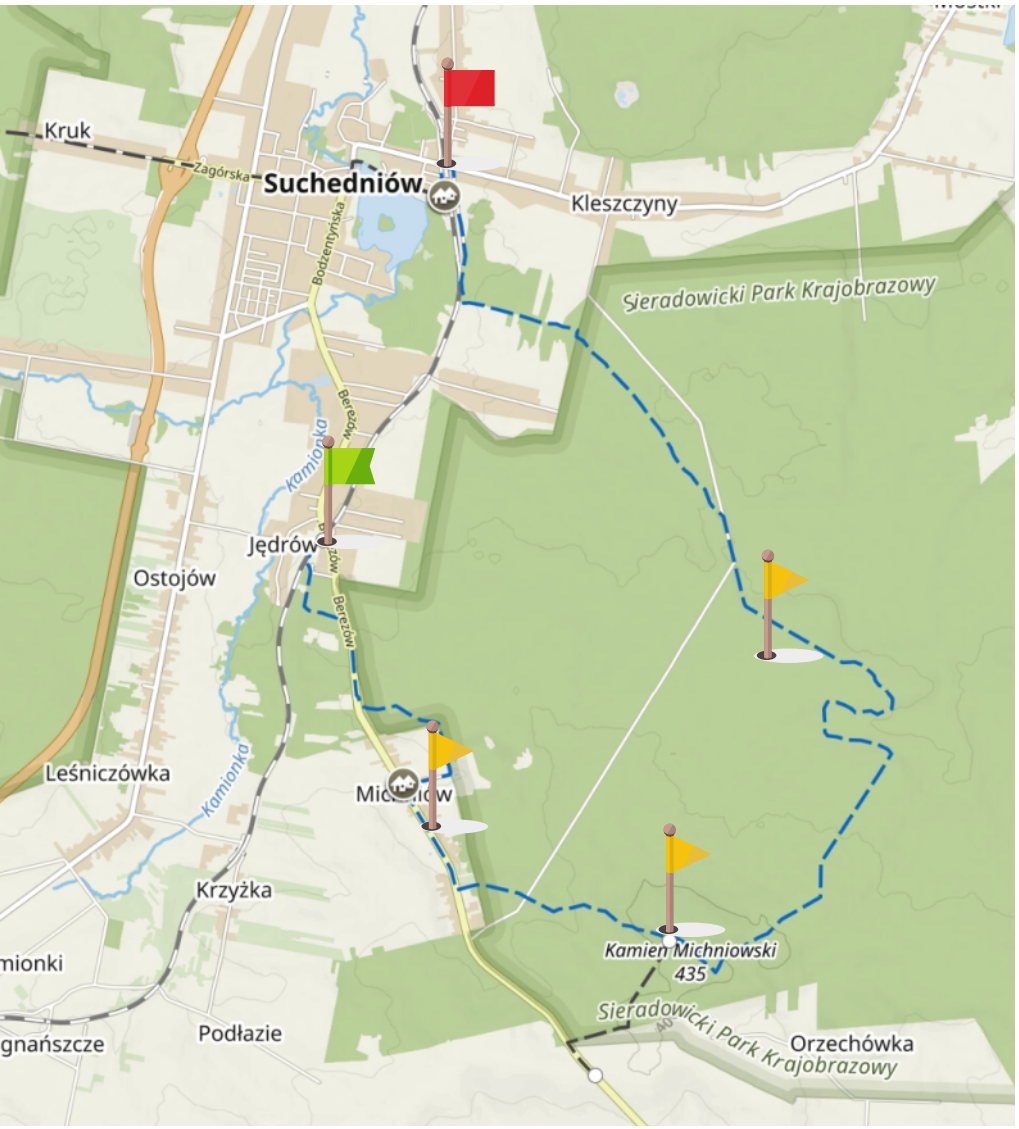

Dystans:
15 km

Oznaczenia szlaków:
Wędrówkę zaczynamy na **szlaku niebieskim** na stacji kolejowej Suchedniów Berezów, szlak prowadzi nas przez rezerwat Kamień Michniowski do dworca głównego PKP w Suchedniowie. Trasa szlaku wiedzie przez Sieradowicki Park Krajobrazowy.

Ważne punkty na trasie:
START: Stacja kolejowa Suchedniów Berezów
Berezów to południowa dzielnica Suchedniowa – w tym miejscu (na stacji kolejowej) bierze swój początek niebieski szlak turystyczny, który prowadzi nas na południe w stronę Michniowa. W północnej części dzielnicy Berezów (poza szlakiem) znajdują się:

- XIX wieczny młyn rodziny Herlingów-Grudzińskich, który pojawia się we wspomnieniach Gustawa – stąd jako młodzieniec dojeżdżał każdego dnia do gimnazjum w Kielcach, w 1939 opuścił rodzinne gniazdo i wyruszył w świat. Z posiadłości Herlingów, na którą składały się dom, staw i młyn – do czasów współczesnych zachował się budynek młyna, w którym aktualnie funkcjonuje Hotel „Stary Młyn”;
- zabytkowy modrzewiowy dworek, kryty gontem znany pod nazwą „Kałamarzyk” – datowany na połowę XVIII wieku;
- stadion MKS Orlicz Suchedniów z tradycjami sportowymi sięgającymi 1924 roku;
- pozostałości Zakładu Wyrobów Kamionkowych „Marywil” – tzw. „nowego marywilu” wybudowanego w 1964 roku, który doskonale prosperował w latach 70 i 80'. Historia zakładu sięga 1925 roku, kiedy w oparciu o lokalne zasoby gliny, rozpoczęto produkcję wyrobów ceramicznych.

Na wysokość stacji kolejowej Berezów bardzo blisko szlaku na ulicy Koszykowej można zobaczyć też Młyn Jędrów z 1885 r - jeden z lepiej zachowanych obiektów hydrotechnicznych na terenie województwa Świętokrzyskiego. Młyn został zakupiony przez Annę i Pawła Orłowskich – dzięki nim 100-letni budynek zyskał drugie życie.
Wracając jednak do szlaku i jego przebiegu... ze stacji Berezów kierujemy się na południe i przemierzając leśne ostępy po około 3 km docieramy do wsi Michniów.

Michniów – Mauzoleum Wsi Polskich
Michniów to miejsce tragicznych wydarzeń 12 i 13 lipca 1943, kiedy niemieckie oddziały dokonały bestialskiej pacyfikacji wsi. W ciągu dwóch dni wymordowano 204 osoby: 103 mężczyzn, 53 kobiety i 48 dzieci, aż dziesięcioro z nich miało mniej niż 10 lat. Akcja była odwetem za pomoc, którą mieszkańcy Michniowa udzielali oddziałom partyzanckim dowodzonym m.in. przez Jana Piwnika „Ponurego”.
Wieś po ograbieniu została doszczętnie spalona (ocalały jedynie 2 budynki) a władze okupacyjne zakazały jej odbudowy oraz uprawy pobliskich pól. Michniów stał się symbolem zbrodni niemieckich popełnionych na wsi polskiej – dziś działa tu Muzeum Martyrologii Wsi Polskich. Decyzję o utworzeniu Muzeum podjęto w 1979 roku – początkowo mieściło się w drewnianej chacie

zaaranżowanej na izbę muzealną. W 2010 r. rozpoczęła się budowa nowej siedziby Muzeum wg projektu pracowni Mirosława Nizio. Architektura budynku „opowiada" o tragicznej historii Michniowa i zdobyła już uznanie na świecie - serwis architektoniczny Dezeen zaliczył budynek do grona 12 najlepszych realizowanych na świecie projektów kulturalnych – obok rozbudowy Tate Modern w Londynie czy San Francisco Museum of Modern Art.
Z Muzeum kierujemy się na południe – przez chwilę szlak prowadzi wzdłuż drogi asfaltowej przecinającej Michniów. Kolejno odbijamy na wschód i wkraczamy w leśne ostępy.

Kamień Michniowski
Po około 2 km wędrówki przez las docieramy do utworzonego w 1978 roku rezerwatu przyrody Kamień Michniowski (powierzchnia ponad 10 ha). Przedmiotem ochrony są wielogatunkowe zbiorowiska leśne o cechach lasu puszczańskiego oraz wychodnie skał piaskowca triasowego z roślinnością naskalną. Na terenie rezerwatu (styk szlaku niebieskiego i czarnego) znajduje się najwyższe wzniesienie Pasma Sieradowickiego w Górach Świętokrzyskich – Kamień Michniowski (435 m n.p.m.) oraz "Jaskinia Ponurego" - najdłuższa jaskinia pseudokrasowa w regionie świętokrzyskim (25 m). W jaskini stacjonowali powstańcy styczniowi a podczas II wojny światowej partyzanci m.in. z oddziałów Jana Piwnika „Ponurego". Z miejscem tym wiąże się lokalna legenda o diable „w czerwonych majtkach". W każdą niedzielę zasiadał na kamieniu i grał na skrzypcach cudowne melodie wabiące tych, którzy zamiast do kościoła wędrowali do źródła „Burzący Stok". Nieszczęśnicy kończyli swój żywot w czeluściach jaskini i słuch o nich ginął.

Burzący Stok
Wędrując dalej leśną ścieżka w okolicach rzeki Żarnówki, natkniemy się na leśne wywierzysko „Burzący Stok" – krystalicznie czysta woda wypływa spod ziemi i burzy złocisty piasek dna – stąd nazwa tego źródła. Niegdyś wierzono w jego lecznicze właściwości – do dziś przybywają tu mieszkańcy okolic, by czerpać cudowną wodę.

Dworzec główny PKP w Suchedniowie
Finał wędrówki i koniec niebieskiego szlaku to budynek Dworca Kolejowego w Suchedniowie, który pochodzi z XIX wieku i powstał podczas budowy kolei Iwanogrodzko-Dąbrowskiej (historyczna linia w Królestwie Polskim łącząca Dęblin, Zagłębie Staropolskie z Zagłębiem Dąbrowskim). W styczniu 1945 r. dworzec został zniszczony przez wojska niemieckie – w wyniku eksplozji zrujnowana została cała centralna część budynku. Po wojnie obiekt nie odzyskał już nigdy swej dawnej świetności. Z Dworcem związane są wspomnienia Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, który codziennie przemierzał drogę z Suchedniowa do gimnazjum w Kielcach. W książce „Inny Świat" autor pisze:
„[...] Śniło mi się najczęściej, że późnym wieczorem wracam ze stacji w Kieleckiem do domu. I choć była już noc, widziałem dokładnie, jak gdyby w czarnym świetle, najpierw piaszczystą drogę obok toru, potem zagajnik, dużą polanę z opustoszałą willą, strumień obok wzgórza, na którym w czasie poprzedniej wojny chowano zabite konie artyleryjskie, i wreszcie drogę prowadzącą nad nasz stary, zarośnięty szuwarami staw. Schodziłem ku płytkiej rzeczce, przeskakiwałem parę kamieni i groblą wysadzaną wysokimi olchami szedłem wolno w kierunku domu.[...]".
Tak Gustaw opisywał swą drogę z Dworca do domu – dziś trasę tę możemy poznać podążając ścieżką dydaktyczną „Śladami Gustawa Herlinga Grudzińskiego". To temat na kolejną wędrówkę z literaturą w tle.

◄ Kamień Michniowski